

LA TRAMA COLPISTA DEL GRUP 16

El colp de paper

En portada del setmanari, una data significativa: 14 d'abril... del 1986. El titular, espectacular, «Nova Trama Colpista». L'explicació: Generals i almiralls han rebut cinc cartes signades per «El Director» incitant a la rebel·lió. El fantasma de l'involucionisme militar tornava a planar sobre els nostres caps directament des de les pàgines de les publicacions madrilenyes *Diario-16* i *Cambio-16*.

Un barret de general de Divisió reposava en una fotografia a tota pàgina sobre uns fulls mecanografiats en negre. ¿Hi ha, certament, una nova trama colpista a l'exèrcit espanyol? ¿Era un muntatge propagandístic —com s'arribà a especular— d'una empresa periodística que no es troba precisament en el punt àlgid de la seua història, sinó més aviat al contrari? ¿Qui tenia interès en la divulgació d'aquells anònims pamflets castrenses?

«El divuit de juliol de mil nou-cents vuitanta-sis es complirà el cinquanta aniversari del fet històric conegut per aquestes mateixes sigles. Amb aquest motiu, el PSOE, comptant amb l'autorització, el suport moral i la finançació del govern, acaba d'aprovar un projecte commemoratiu. La finalitat del programa és determinant: passar comptes (a l'exèrcit) i una depuració definitiva amb i del franquisme». Aquest seria el primer paràgraf —segons la versió de *Cambio-16*, del Míssatge número 3 signat per «El Director», que militars d'altra graduació haurien rebut dins sobres sense expedidor en els seus domicilis de València, Sevilla, Madrid, Saragossa i Valladolid. Un text ben redactat, que contrasta enormement amb els toscos manifestos redactats pels colpistes del 23-F, mesos abans de la seua intentona.

¿Però qui s'amaga darrere el pseudònim? L'article en desvela subtilment algun dels components, quan relata com agents de la Direcció General de la Seguretat de l'Estat han estat seguint militars —es parla d'un comandant d'infanteria amb inicials P. J.— que han depositat amb alguna freqüència grups de sobres en bústies de correus, pocs dies abans de l'arri-

Fa dues setmanes la revista *Cambio-16* publicava uns documents confidencials que revelaven l'existència d'una trama colpista dins l'exèrcit. EL TEMPS ha investigat ara d'on provenien i quina n'era la finalitat.

Xavier Boix

bada dels anònims als seus destinataris.

En realitat, segons ha pogut esbrinar EL TEMPS en cercles pròxims a l'exèrcit espanyol, el CESID —Centre Superior d'Informació de la Defensa—, l'agència de seguretat espanyola, controla, de fa temps, algunes reunions de militars de baixa graduació, que es reuneixen en casos particulars per discutir de política i que compten sovint amb un doble agent dins seu. Pel que sembla, en aquests grups no hi ha implicats encara caps importants, com ara generals o almiralls de l'armada.

Els documents publicats pel Grupo 16 serien, en aquest cas, documents reals, provinents d'aquestes reunions informals. Però això obri un altre interrogant. ¿Com arribaren els documents al setmanari? ¿Qui estava interessat a desvelar-los?

Hi ha distintes respostes a aquest interrogant, però tot apunta, evidentment, a una filtració interessada, molt probablement provinent del mateix CESID. ¿Motiu? Podrien ser distints: desbaratar la conspiració d'una manera fàcil i poc enredada —l'aparició pública dels documents i la certesa del control que s'exerceix sobre els autors podria dissuadir més d'un participant— o, inclús, el boicot a l'amnistia rumorejada als militars del 23-F... i de la UMD. La tàctica, en aquest darrer cas, seria transparent i consistiria a crear un estat d'ànim que reconegués l'existència encara d'un

Una estratègia canviant

Del dòmino al pamflet

Aquell 23-F, inoblidable per tantes raons, l'estratègia dels Tejeros i Milans era fàcil i transparent. Era allò que es coneix com a «Teoria del Dòmino», llançar la primera iniciativa, arriscar-se amb el primer i espectacular colp i procurar, després, que la inèrcia faça caure una a una les peces —les capitanies generals— sobre la taula dels colpistes. La teoria era més aviat ingènua, i fracassà. Per això, temps després, l'altre gran colp militar del postfranquisme, l'intent no iniciat del 27-O, plantejà la situació molt més durament. S'ha dit que una de les primeres intencions dels insurrectes era omplir descampats de cadàvers no precisament anònims. El dòmino quedava per al passat i semblava un joc d'infants. Però tant una actuació com l'altra aconseguiren un efecte inesperat: retraure l'exèrcit per a noves aventures. La política de concessions per part de la classe política encara reduí més els ànims de la major part dels uniformats d'alta graduació. De tal manera que ara «El Director» ha hagut de comptar amb membres dels escalafons mitjans i baixos de l'exèrcit. I conformar-se només amb el fet de redactar pamflets, quan allò que voldria fóra recaptar armes i adjudicar assalts. □

perill involucionista dins l'exèrcit: si hi ha perill de colp d'estat, més val no remoure segons quins temes, per exemple.

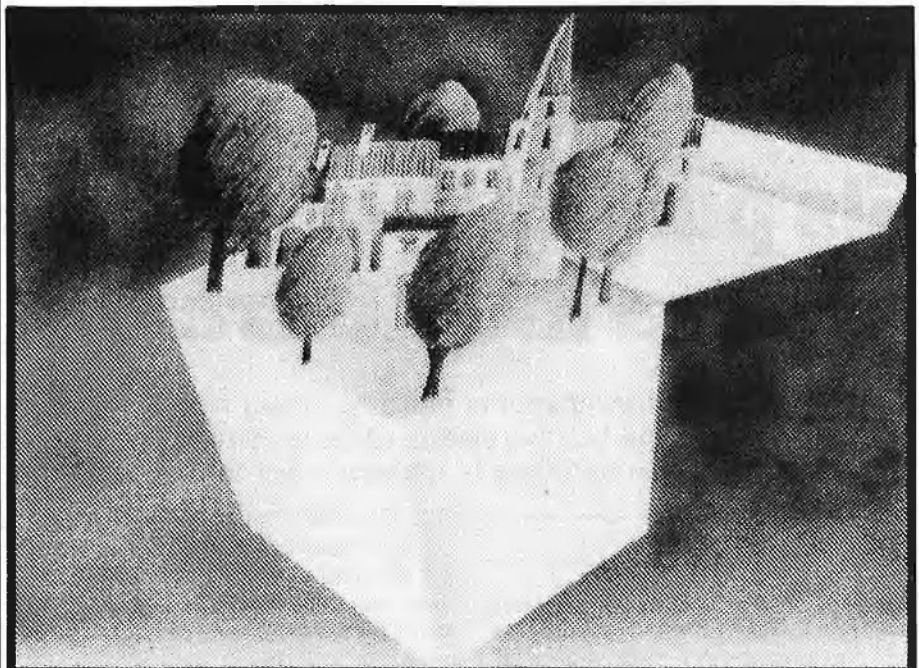
De la naturalesa dels escrits, però, es pot deduir que el perill no és, de moment, tan real i que es tracta d'un moviment típic en altres països de l'OTAN, especialment Itàlia, on les incitacions escrites i epistolars a la rebel·lió semblen haver entrat pràcticament en el terreny del costum. El grup de coronels, capitans, tinents o comandants amagats darrere el pseudònim d'«El Director» (el mateix que usà el general Mola abans de la insurrecció franquista) sembla que no ha passat d'un estadi de pura i simple publicitat, i captació de possibles adherents. Una fase de la qual podrien no eixir mai i que es limitaria a accions

A l'esquerra, la portada dedicada a la incipient conspiració colpista. Dalt, militars de la UMD en presó.

d'intoxicació ideològica, sense arribar mai a un estadi més gran d'organització, que ja vindria marcat per l'assumpció de funcions operatives pels seus components.

Les publicacions del Grupo 16 oferien una bona plataforma, en qualsevol dels casos, per publicitar la maniobra, gràcies al tractament sensacionalista i espectacular d'aquesta classe de temes. Només calia, doncs, fer-los arribar el just volum d'informació. Els autors de la filtració sabien, dies després, que la maniobra havia funcionat. Allò difícil de saber, encara, però, és en quina direcció i a favor de qui es movia. □

Jornades d'estudi sobre les àrees rurals

CULTURA I SOCIETAT

TORTOSA 16, 17, 18 de MAIG 1986

Informació:

Servei de Promoció Cultural

Rambla de Santa Mònica, 8.

08002-Barcelona. Tel. 93/318 50 04

ANY DEL BIMIL·LENNARI
DE LA CIUTAT

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

